

Katarina Brajdić

PREČACI

SVE SI REKLA NIŠTA REKLA NISI

Pjesnik

desnu stranu rječnika
položio je u bijelo
svaka je sloboda postala polaganost
svaka je praznina postala izgovorljiva
izvedeni oblici
odjednom spremnost oblaka
odjednom mogućnost naslova
tamna lakoća i skorije vrijeme
blizina za svakoga

Leksikografija

unatoč i najčvršćim načelima
ni jedan rječnik
ne može izbjeći određenu arbitrarnost
i neizvjesnost dosega
što zbog kolebanja između nedostižne iscrpnosti
te praktičkih i materijalnih ograničenja
što zbog toga što opseg članaka
može znatno varirati
ovisno o autorovoj volji
(enciklopedija.hr)

Magritteova pokorna čitateljica

prve knjige u životu posuđivao nam je drug Stevo
iz svog radnog stola
ta njegova ladica bila je sva naša knjižnica
cijela škola imala je dvadeset i četiri učenika
u četiri razreda
cijelo selo imalo je dvadeset i četiri dimnjaka
koje smo puštali u nebo kao šarene zmajeve
repove noću vezivali oko majki
u jednoj knjizi pisalo je
djeco sada će se dogoditi nešto strašno
zatvorite knjigu i čekajte do sutra
ja sam to tad napravila
za malog šegrta
zatvorila sam knjigu
ne znam sada se bojim da ne bih
ali tada jesam

Prevoditeljica

na rubu pozornice bila je zvučno izolirana kabina
u kojoj je sjedila prevoditeljica
kroz slušalice je prenosila piščeve riječi
radila je to mekšim glasom nego što inače govori
njegove riječi davala je ugrijane kao plavim pingvinima
nije mogla vidjeti skoro nikog od sudionika
i oni nisu vidjeli nju
svejedno je govorila i tijelom
činilo se da njene geste nisu usmjerene ni gostima ni publici
činilo se da se njene ruke pružaju kroz tu malenu kabinu
prema budnim jezicima

Pas prema dole

isto je za jogu
isto je za poeziju
samoodržive su i isplative
radiš samo s tijelom i riječima diši
napokon si dovoljna
pjesnikinji je teško reći da je pjesnikinja
treba početi od golog jezika
njegova slova ostaviti na vjetru
napisati pedeset pjesama za snijeg
položiti oči na mrak u dlanovima
tijelo radi male pomake da bi održavalo ravnotežu
ramena uvijek držati daleko od ušiju

U uredu nema mjesta za poeziju

u uredu se priključujemo na servere
u uredu nema mjesta za poeziju
napišemo lp
i taj dan je odustao od nas

da se približimo svijetu književnosti
možda bi nas se moglo raspodijeliti
u morfologiju rada
radnik dolazi na posao
radnik dobiva zadatak
zabrana dana radniku
zabrana je prekršena
radnik dvoji
radnik sreće druge radnike
radnik posjeduje čarobni predmet
zadatak je riješen
radnik odlazi na godišnji odmor

utjeha urudžbenih brojeva
napokon malo pomirljive konačnosti
vrijeme privedeno putnim nalogima
funkcija prikazivanja promjena
više nas će biti u ovom tekstu
i word nam to govori
nekad smo istovremeno svi u njemu
mi smo ti zajednički korisnici
vidi jednostavan prikaz
jedino ovdje možemo
odjednom prihvatiti sve promjene
prije odlaska kući
slažem sve riječi koje poznam
u padajuće izbornike
pošta
događaji
kontakti
datoteke

Umjesto kratke priče

poezija neće odgovoriti
poezija će pitati:
čija je kuća
čije je tijelo
i reći:
samo kad je tijelo kuća
vidi se čitati

ako se pjesmu ne može držati za riječ
kako će ući u zube
lagati se može i ako ništa nije istinito

oko za oko
zub za zub
osvetit ću se za svako mrtvo slovo
zle jezike i suvišne pridjeve
treba napraviti puške i spremno dočekati rat

pišem, tako se zaustavlja jezik
čitam, želim vidjeti gdje su drugi stali

Riječi nikad nisu gladne

od glasa rast će i tijelo
kad naraste tijelo
netko će te pitati
što je za tebe glas?
o čemu ćeš govoriti
ako nećeš o tijelu?
riječi više ne dolaze samo iz usta
ispadaju iz svake ruke
iz očiju
to veliko tijelo više ne može
podnijeti toliko sinonima
kako značenje može biti isto?
zašto postoje razlike?
riječi kada padnu
jedu ih nijeme životinje

Loco citato

jezik, uzimam što stignem
kažem govori mi, otvaram sve što je od slova
autor, njegovi su navodnici
kao gradovi koji nikad nisu dovoljno bliski
grad mora biti veći od svojih ljudi
i citat od nas koji ga ponavljamo
zidovi za predah
tamo ću rasti u očima
točno tamo otkud dolazi
od riječi do riječi
tuđi redosljed

Četvrti zid

*Muškarac koji prije dvije godine u kolovozu,
na trgu u Komiži, ispred Gezota, govori glasno
društvu za stolom, mogao bih biti ja.
Miroslav Mićanović: Tko govori, tko piše – Komiža, na trgu*

žena koja sjedi na trgu u Komiži mogla bih biti ja
žena koja sjedi u tuđoj pjesmi
u kojoj bi muškarac koji govori glasno
na trgu u Komiži mogao biti on
mogla bih biti ja
već sam bila ta žena, trg i pjesma
i sad je svejedno gdje sam bila na početku
za stolom ili za stihom
pjesma je rekla ja sam trg
trg je odgovorio ja sam žena
s tri strane trga kamene su kuće
i četvrti zid more

Samo jezik

poezija je sumnja
riječi barbara
tekst – to moje nepomično stvorenje
najradije pišem o riječima
jer su privremene i jer su svemoguće
bog mi treba samo u jeziku

KAMO PUSTE SREĆE

Sonet o kavi

prvo kava, onda more
prvo sama, onda dvoje
kratka, duža, dolje, gore
malo moje, zeru tvoje

preko ruba prelit ću se
crnom bojom namazat se
svojom žlicom, malom pticom
tvojom pričom, vjernom skicom

u tercini rima čeka
ja te gledam iz blizine
u me teče tamna rijeka

od tišine do daljine
s tobom sjedim još sam meka
ispred mene sve krivine

Kuharica

kad sam jednog našeg pisca
gledala kako reže češnjak
usitnjava ga pravilnim rezovima
mrežom paralelnih i okomitih crta
pretvara u male kockice
gotovo zrnca
strpljivo i predano poput tihog maratonca
posramila sam se svog noža
grubih rezova
košćatih prstiju
sličnih recepata
vegete
možda je njemu lakše jer ne radi to svaki dan
možda kuha samo ponekad
na kraju krajeva
nitko u gotovom jelu i ne vidi
kako izgleda češnjak
a ima i ono stiskalo za češnjak u Ikei
možda bi to trebalo kupiti
ipak, sad mi se to sve čini kao varanje
trebalo bi sve što radim
rezati kao taj njegov češnjak
svemu se predati
svemu vjerovati

Domaća juha

*ja povrće nekad dodam odmah jer žurim na posao
a netko naknadno samo ugasi
(arasic, Coolinarika)*

znaš li ti što znači svaki dan skuhati juhu
nije stvar u tome da je to teško napraviti
staviš meso u hladnu vodu
zakuhaš
pokupiš pjenu
dodaš povrće
i kuhaš na tihoj vatri
čekaš barem sat vremena
možda i duže ovisno o mesu
ali za to vrijeme možeš raditi druge stvari
i ne moraš stajati i gledati u juhu
tako da nije stvar u tome

temeljac od kostiju
rezanci
jaja
treba na vrijeme kupiti ili posaditi korjenasto povrće
tako da priprema počinje ili to jutro ili u proljeće
kuhanje juhe zahtijeva prihvaćanje:
1 svježa rajčica ili zamrznuta
oprost: *1 žuta mrkva – ako imate*
i odvažnost: *probajte i začinite do kraja*

onaj tko redovito kuha juhu
taj će podijeliti i recept
slikati kako je ispalo
ja to razumijem
to je zajednica ljudi čije se sve
odluke čine ispravnima

Okvir

čovjek u tamnoj odjeći donosi ljestve
i veliki komad stakla
svaki dan treba uokviriti, kaže
ali staklo puca
stalno mislim da i staklo samo treba okvir
kako ono može biti vanjski brid?
što onda ono zatvara?
staklo je staklo
uporan je čovjek
uporne su njegove ruke
ja opet šutim

Smijemo li se zagrliti

kuća je bila dom, brana, brlog
zidove smo podigli od teškog kamenja
zatvorili prozore, teško disali
nježnosti je bilo
malo više pa malo manje
postali smo škrti
negdje sam pročitala
da se u svemu može pronaći neka šupljina
rasporak koji potkopava kraj
mislim da se radilo o jednoj praznini
da je dovoljno naći jedan rastavni veznik
ali činilo nam se da su posvuda
u svakoj rečenici
ne znam za koju slamku bi se trebalo uhvatiti
koju olovku probušiti da pustimo zraka u ovo
počeli smo koristiti neke nove riječi
kratke brojalice, kletve, zaklinjanja

Radovi na pruzi

vlakovi su vozili jednim kolosijekom
svaki je razmak potreban
čekali smo vlak iz suprotnog smjera
svaka je udaljenost slučajna
radovi su se premještali na novu dionicu
pruga inače može biti i morska
i bilo je teško predvidjeti kašnjenje
crn prostor nepomičan stoji
kondukteri u modrim uniformama
bespotrebno su nas hrabрили
mi smo pristajali na svako odgađanje
jedino u tim vlakovima bili smo
izbavljeni od svih zala
slobodni od svojih grijeha
sigurni od sviju nereda
kroz prozor mahali onom čovjeku
koji spava na klupi u Dobovi

Lastovo

četrdeset šest polja
četrdeset šest crkvi
četrdeset šest otoka
četrdeset šest plaža
četrdeset šest brda
četrdeset šest dimnjaka

četrdeset šest puta rodili
četrdeset šest puta odustali
četrdeset šest puta otplovili
četrdeset šest puta prisvojili
četrdeset šest puta uzašli
četrdeset šest puta odaslali

Šarene laže

jezik u zabludama
imali smo i boljih izgovora
svatko u svojim navodnicima
nitko se nije slomio lažući
naše su nesreće plitke i
svakodnevne

Tigar i naranča

napravio sam te iz kamena
razbio stijenu
oprao sol
isklesao ruke
izdubio mjesto za oči
golo tijelo da me pamti
iz tvog rebra iskočio je tigar
ugrizao me divlje i obijesno
crvena sam mesnata naranča
ćudljivi smo lijepi smo manji smo bogovi

Terra cotta

ispod marame virile su samo oči
neravne obrve i teške trepavice
treba zaustaviti prašinu i pijesak
dok polako prelazimo Atlas

svod na leđima pritišće me prema tlu
sve oko mene izgleda isto i kao na tuđim slikama
ne znam što se nadam vidjeti
Kolumbo je barem imao svoja prevelika očekivanja
ja imam samo još poneku krajnost
pusti smo, zemljo

Razotkrivanje

u taj stan odlazila sam planski
nije tu bilo zavođenja
malo smo se samo pravili da je bolje da
prvo pogledamo film
više od ekrana zanimali su me zidovi i vitrina
sve je bilo prazno
njegove stvari
bile su strogo uporabne
i u radnoj sobi
jednostavno čovjek nije vjerovao u dekoraciju
sa svoje strane moram reći
da se jako teško razotkrivati u praznini
bez ijednog objektivnog korelativa
i da nepraktičnost nije mjerilo
jer inače kamo bih sa svojim studijskim grupama
nisam se više mogla skidati u tom stanu
on bi naravno svoju odjeću uvijek složio
a onda i moju barem premjestio
jer stan nije podnosio upletanja u navike
a meni je teško padala tolika
količina nezainteresiranosti
za vezu i tapete
kad je sve bilo gotovo
izbjegavala sam cijelu zgradu

Iskupljenje

čovjek je otok
i nije otok
ali što drugo možemo biti nego otok
nisam ovdje da bih pisala
ali ne mislim da riječi ima dovoljno
ne mislim da ičeg ima dovoljno
ovdje smo zbog fikcije

Zapad

Drugu zemlju, drugo more ti pronaći nećeš,

Ovaj grad će zauvijek te pratit.

Konstantin Kavafis: *Grad*

Malaga, kino Albéniz

Kavafis pa Afrika

plavi Maroko

Sevilla, Metropol Parasol

još jedno mjesto s kojeg odlazimo

Granada, Generalife

život i sve o njemu

Cordoba

tamo imam patio i jedan bicikl

dovoljno za Andaluziju

za naranče i azulejos

ča suffit, ça suffit

rekao je Marseille, ponovio Zagreb

noć sam, Kairo sam

Rijeka je rekla

ja sam grad koji teče

uvijek idem u Rijeku

jednom sam zaspala

pokraj Seine

otvorila oči i vidjela Pariz

između Malakoffa i Grand Vilette

bili smo budni cijelu jednu parišku bijelu noć

Francesinha je mala Francuskinja iz Portugala

u Porto, ako ga voliš, treba doći vlakom

kraj Starog svijeta, a ništa ne počinje

Ribeira, dovoljno

Grk i ja opet lutamo

po drugim zemljama

drugim morima

vučemo svatko za sobom te naše gradove

iz kojih zapravo ne želimo otići

Mundo nuevo

svi su odjednom otišli
trebalo je dugo čistiti iza njih
paliti smeće
dim se dizao visoko
slala sam signale u nebo
ulazila u tuđe kuće
na fasade ispisivala parole
da nas grad ne zaboravi
sadila mlada stabla po sredini ceste
u dugačkim redovima
noću je trebalo paliti lampe
jutrima otvarati terase
ja ne znam otići
sad je vrijeme za kartografiju
na svakom uglu nastao je simbol
karta je na kraju bila nepregledna
trebala sam znati
neće služiti ničemu
onda sam radila putokaze
ulice su bile prekrivene strelicama
ako ikad nađem način da shvatim znakove
ni ja više neću čekati

Ni kamen ni rebro

prvo sam trebala leći na divan
i pokriti se rukom između
ali nisam htjela
rekla sam: neka se sve vidi
ali ja ću zatvoriti oči
mislim da je i njemu tako bilo lakše
slikali smo pet, šest sati dnevno
nije mi bilo teško ne micati se
tako sam kod kuće naučila postajati nevidljiva
ali sada sam željela da me netko gleda
teško je bilo šutjeti
pred čovjekom koji od tvog tijela
stvara neku drugu ženu
bio je Bog, bila sam Adam
za nju su govorili da izgleda
kao da je napravljena od narančastog kamena
poslije su u meni tražili taj kamen
ali uzalud
znam jer sam i ja tražila
strugala kožu dok
nije potekla krv
ono što hoću vidjeti
neću vidjeti
trebala sam onog dana
oči držati širom otvorene
i ne dati da šutimo

Svemu u korist

muške i ženske cvjetove
pretvaramo u brašno
pečemo kruh
razbijamo ljusku kamenom
obla tijela lješnjaka meljemo u mlijeko
koru omatamo oko nogu
želimo se množiti kao lijeska
da nas polože u tlo i prekriju zemljom
da nas kaleme
samo ne opet duga sadnja iz sjemena
sve što zasiječemo da postane crta
iza koje dolazi sufiksi
svaki panj da pokaže izboj
od grana radimo pruće
od pruća gradimo ogradu
plot od šiba
cvijet od zime
pola od sebe
još jedan od oblika uroda

Kakva je to žena

svoja žena
sama žena
svaka žena
naša žena
prava žena
ničija žena
bivša žena
snažna žena
strašna žena
teška žena
ženo božja
to je žena!

Prilog i veznik

kamo i kome
kamo i kuda
odakle dokle
otkuda odavde
otkud ikud
otamo odande
onamo kamo
nekamo drugamo
negdje drugdje
tamo gdje
ikamo ikud
kamogod kudgod
tamo i tu
kao da

Epitaf

iznad i ispod zemlje
kap ljubavi